

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի 12 փրակի
Պուլխարիոյ համար տարեկան 12 փրակի
» » վեցամսեայ 6 »
Արտասահմանի » տարեկան 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆՈՒԿ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Նամակ դրամ եռայլն դրկել հետեւեալ հասցեով
ԽՍԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԻՐԱՎՈՒՆԿ, ԼՐԱԳՐՈՅ ՎԱՆԱ (ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ)
Редакция на вѣстникъ „Иравункъ“
ВАРНА (България).
Rédaction du journal „Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խնայարարական ուղղեալ գրութիւնք
եւ չեն դրկուիր եւ յարմար դասուած
ներք միայն կը հրատարակուին անորոշ
ընթիւն կամ մասամբ:
Ծանուցման տողը 20 սանթիմ. երե-
փեկ աւելի անգամներու համար 20 0/0
գեղջ կը լինի:

ԱՆԴԱՐՄԱՆԵԼԻ ԿՈՐՈՒՍՏԸ

Մեծագոյն, անգարմանելի կո-
րուստը, զոր հիմա, ամեն օր քիչ
քիչ, անզգալապէս, սոկայն ապա-
հովապէս ընելու վրայ ենք, ժա-
մանակի կորուստն է: Ժամանակը
կանցնի, պարապ կանցնի, թան-
կագին ժամանակ մը, ուր ամէն
հայ բան մը կարող էր ընել, ա-
պագային հեռատեսութեամբ: Ա-
հաւոր ցնցումէն ետքը որով թըր-
քահայութիւնը սարսռեցաւ ամբողջ
մարմնովը, շուարման չըլան մը բա-
ցուած ըլլալ կը թուի, ուր ժողո-
վուրդը պարզապէս չկրնար որո-
շեր թէ ինչ պարտի ընել, ինչ-
պէս չգիտեր թէ ո՛ւրկէ ինչ կրնայ
սպասել: Թուրքիոյ հայը, անկէ
եկած լուրերով բացորոշ կերպով
կը հաստատուի թէ բոլորովին ըզ-
բաղած է իր օրապահիկը ճարելու
խնդրով: Եւ մեծ մտահոգութիւն
նէն դուրս հազիւ ժամանակ է մի-
ջոց կուեննայ քիչ մը իր որբերուն
պահպանման, փակուած դպրոց-
ներուն վերաբացման եւ քանդուած
տաճարներուն վերանորոգման վրայ
մտածելու: Այդ չըլանակին մէջ
փակուած, կաշկանդուած կը մնայ
իսկ արտասահմանի հայութիւնը:
Ոչ քանդուած եկեղեցի ունի վե-
րաշինելի, ոչ փակուած դպրոց-
ներ՝ վերաբանալիք: Ինչ կընէ,
ինչով կը զբաղի. պարզապէս ոչ-
ինչով, որովհետեւ չի գիտեր ընե-
լըքը, շուարած է: Կը սպասէ որ
հանճար մը երեւան գայ, մեծ
մարդ մը, կամ լուրջ, վստահելի
ու զօրաւոր կուսակցութիւն մը,
որ համոզիչ բացատրութիւններով
ցոյց տայ ճամբայ մը որ անվերջ
տանի փրկութեան: Որովհետեւ
արդի հանգամանքներու մէջ շատ
դժուարին, գրեթէ անկարելի է որ
իւր սպասած Մէսիան ծնի, կը շա-
րունակէ սպասել, ու սպասելով կը
կորսնցնէ այն անփութարիւնի ժա-
մանակը, զոր կրնար այսպէս չան-
ցընել բոլորովին զո՛ւր, ապարդիւն:

Պէտք է համոզուած ըլլանք սա-
նճարտութեան թէ Մէսիան ժա-
մանակէն յառաջ, մեր փափաքած
ժամանակ չի ծնիր, այլ երբ իրեն
համար ժամանակը հասած է, երբ

իւր գալուստը իսկապէս պէտք մը
կը դառնայ, այսինքն կարող է
իւր նպատակին ծառայել, գիտակ-
ցական անակցութեամբ այն միջա-
կայրին, ուր նա կոչուած է գոր-
ծել: Միջավայրէն պէտք է ծնի.
չէ կարող դուրսէն գալով իբր օ-
տար տարր մտնել հոն: Մեր ի-
րեն սպասելովը չէ՝ ուրեմն որ պիտի
գայ, այլ ան կը սպասէ որ մենք
պատրաստ ըլլանք, ընդունակ
դառնանք զինք ընդունելու:

Շատ իրաւունքով ըսուեցաւ թէ
հայ ժողովուրդին համար ինքնամ-
փոփման ժամանակը եկած է. գա-
ղափարը ընդհանուր հաւանութեան
արժանացաւ: Իսկայ ինքնամփո-
փում ըսելով ինչ հասկնալու ենք:
Միայն յեղափոխական ցոյցերու
եւ շարժումներու բացակայութիւն-
նը ինքնամփոփում չէ, ինչպէս շա-
տեր կը մտնեն, այլ մեր ներքին
ցրուած ուժերու հաւաքումը, ա-
նոնց հանդարտ եւ կանոնաւոր կազ-
մաւորութիւնը եւ զարգացումը,
բարեպաշտէ վայրկեանին, նպաս-
տաւոր հանգամանքներու մէջ զա-
նոնք պատրաստ ունենալու համար:

Այսպիսի գործունէութեան մը
սկզբնաւորութիւնը չի տեսնուիր:
Խօսքերնիս ոչ յեղափոխական կազ-
մակերպութեանց համար է որոնց
արդի ներքին վիճակը եւ գործու-
նէութիւնը ծանօթ չեն մեզի, եւ
ոչ մասնաւոր անհատներու համար
որոնք այս կամ այն կերպով ազ-
գին օգտակար ըլլալու միջոցներ
ընտրած են իրենց համար:

Արտասահմանի հայութեան այն
ահագին մեծամասնութիւնը, որ
յեղափոխական սխալները քննա-
դատել եւ անոնց դէմ գայրաճալ
միայն գիտէ, ու անկէ անդին ոչ-
ինչ, ինք մեծագոյն պարտազանցը
կը հանդիսանայ հիմայ, անգործ
եւ անտարբեր անցընելով իր ժա-
մանակը:

Ինչ ընէ ժողովուրդը, պիտի
առարկուի անշուշտ:

Ամէն գործի յաջողութեան էա-
կան պայմաններն են գրամ եւ գոր-
ծիչ: Հայ գործիչը հայթայթել
անձնուէր երիտասարդութեան եւ
զարգացած դասակարգին գործն է,
իսկ գրամը տալու է ժողովուրդը,

գրամատէր, վաճառական, խանութ-
պան, արհեստաւոր, Դրամ տալու
այս ժամանակն է որ կը կորսուի
հիմա: Ինչ որ մարդ մը ամիսնե-
րու եւ տարիներու ընթացքին մէջ
քիչ քիչ կրնայ տալ, չի կրնար,
երբ ստիպողական պէտքը կը ներ-
կայանայ, ամբողջովին վճարել մէ-
կէն:

Սակայն ինչպէ՞ս տալ եւ որո՞ւ
վստահիլ գրամը:

Խնդիրը շատ պարզ է մեր կար-
ծիքով, կը բաւէ որ տալու տրա-
մադրութիւնը չի պակսի: Արդա-
րեւ, ինչ բան կարգիլէ հայ ժողո-
վուրդը՝ իր մէջ համակարծիք եւ
իրարու վրայ վստահութիւն ունե-
ցող անձներէ բաղկացած խմբակ-
ներ կազմելու որոնք իրենց ազգ-
գանձանակը ունենան, ուր իւրա-
քանչիւրը ձգէ իր լուծման իր կա-
րողութեան չափով, որքան ալ
սահմանափակ ըլլայ այդ կարողու-
թիւնը: Կուգայ օր մը ուր հար-
իւրաւոր խմբակներու քիչ քիչ գո-
յացուցած գրամը կը կազմէ ահա-
գին գրամագլուխ մը որ իր փըր-
կարար գերը կը խաղայ ապագա-
յին մէջ, պատեհ ժամանակին: Ան-
գարմանելի չըլլա՞ր կորուստը, երբ
տարիներ ետքը, գրամի անհրա-
ժեշտ պէտքին ժամանակ, մեր
ձեռքերը պարապ գտնուին... ու
ստիպուինք հարուստներու դիմել,
որոնք երբեք չեն կրնար տալ ինչ
որ ժողովուրդը կուտայ քիչ քիչ,
տարիներու ընթացքին մէջ:

ՊԱՊԸ ԱԼԻԻ

Յ Ո Յ Յ Ի Ն Ա Ռ Թ Ի Ի

(Շար. նախ. քիւն եւ վերջ)

Իրերու այս վիճակին մէջ Պոլսոյ
վարչական Մարմինը վիճաբանութեան
ստարկայ ըրաւ հանրային զգացումին
գոհացում մը տալու պէտքը: Որոշուե-
ցաւ կեդրոնին թելադրել ժողովրդային
ցոյց մը, ո՛չ թէ յանուն Հնչակեան
կուսակցութեան, այլ յանուն հայ հա-
սարակութեան: Ցոյցը պիտի բաղկա-
նար Մայր Եկեղեցիին մէջ հայ կիներու
կողմէ կարդացուելիք ուղերձէ մը եւ
քանի մը հազար հայերու կողմէ Մեծ
Եպարքոսին մատուցուելիք բողոքագրէ
մը: Տարբեր խնդիր է որ նազարեկեան
փառաւորութիւնը ի վերջոյ այդ ցոյցին
տուաւ կուսակցական նեղ հանգամանք:

Ահա այս չափաւոր, մինչեւ մէկ աստի-
ճան խաղաղասիրական շարժումին գը-
լուիւր կը պլլկեն 200,000 հայերու
արիւնքը: Զիարդ եւ իցէ, Պոլսոյ Մաս-
նաճիւղը իր այդ առաջարկը կը դրէր
նազարեկեան կեդրոնին եւ իր նա-
մակը դեռ Լօստօն չի հասած, հոնկէ
կ'ստանար Պոլսոյ մէջ մեծ ցոյց մը
կազմակերպելու հրահանգը, բայցատրա-
կան պատճառաբանութիւններով: Ասոր
վրայ վարչութիւնը դարձեալ ի նիստ
կը գումարի եւ խնդիրը վերստին կը
ծեծուի:

Այս անգամ ժողովին կը մասնակցին
նաեւ կեդրոնի Ընդհան. ներկայացուցիչ
Պր. Օ. եւ ուրիշ կարգ մը հին գոր-
ծիչներ: Եօթը Խմբապետներէ բաղ-
կացեալ Գործադիր Մարմինն ալ իր
կարգին ի նիստ կը գումարուի, ու
կրկին ժողովները կը համաձայնին ա-
մէն կէտի վրայ: Ցոյցին հանրային
հանգամանք տալու համար կ'որոշուի
կնիք չի գնել Սատրապութեան ներկա-
յացուելիք բողոքագրին եւ դեպքան-
ներուն յղուելիք նամակներուն վրայ:
Մնացածը յայտնի է: Ահա գործին բուն
պատմութիւնը: Ճշմարտութեան զգա-
ցում ունեցող ամէն ընթերցող կրնայ
ինքնին մակարեւել թէ, ինչ որ ալ ե-
ղած ըլլան ցոյցին հետեւանքները, պա-
տասխանատուութիւնները շատ ու շատ
կը բաժնուին եւ կը կրկնենք թէ պատ-
մական աններելի սխալ մըն է միակ
անձի մը վրայ ծանրացնել զայն, թէեւ
այդ անձը քննադատին անսխալ ըլլա-
լու դժբաղդութեան հանդիպած ըլլայ:

Կը մնայ քանի մը հարցում ընել Պ.
Թափառիկին:

«Անգլիոյ վսեմ. ներկայացուցչին»
հետ իր ունեցած տեսակցութիւնը —
պատիւ՝ որուն արժանացած ըլլալը
մէկէ աւելի առիթներով եւ մասնաւոր
խնամքով կը բարեհաճէր մեզի իմացը-
նել Պ. Թափառիկ — այդ կարեւոր տե-
սակցութիւնը, կ'ըսենք, արդեօք բո-
լորովին համոզիչ տպաւորութեան տակ
թողած էր զինքը, եւ թաղարկով ի
հարկէ որ Անգլիոյ դեսպանը ձիջդ այն
ոճով խօսած ըլլայ իրեն ինչպէս որ
ինքը կը պատմէ «Միութիւն»ի մէջ:
Եթէ Պ. Թափառիկ կատարելապէս
համոզուած էր որ ցոյցը վնասակար
հետեւանքներ պիտի ունենար՝ ինչո՞ւ
բաւականացաւ դեսպանին խրատները
վարչութեան մէկ անգամին միայն հա-
ղորդելով, ինչպէս որ ինք կ'ըսէ: Մենք
կը յայտարարենք որ — ու Պ. Թափա-
ռիկ չէ կարող ուրանալ — վարչու-
թեան անգամներու մեծամասնութիւնը
իրեն ծանօթ էր. նոյնպէս իրեն ծանօթ
էին, կամ անձամբ կամ անուշուով, վար-
չութեան գործը շատ մը կարեւոր գոր-
ւիչներ: Ինչո՞ւ համար ձանձրութիւն

յանձն չ'առաւ երթալ այդ անձերը մէկիկ մէկիկ տեսնել, հաղորդել անոնց թագուհւոյն վսեմ. ներկայացուցին խօսքերը, համոզել զանոնք որ ետ կենան այդ օրինակ վնասակար ձեռնարկէ մը:

Երկրորդ, կ'ուզէինք իրմէ տեղեկտնալ թէ արդեօք ու՞ր տեղումնք պահուցած էք ինքը յաջորդ տարուան, 1896ի պահապան ցոյցին ատենը: Ինչո՞ւ համար չի բարեհաճեցաւ մեր Դաշնակցական եղբայրներուն հաղորդել Սըր Ֆիլիք Քըրրիի խօսքերը ի մասին Կ. Պոլիս կատարուելիք ցոյցերու: Արդեօք Սոմ. Պանքայի ցոյցը նուա՞զ ծանրակշիւ հանգամանք ունէ՞ր քան թէ 1895ի Պապը Ալիի ցոյցը: Արդեօք նոր տեսակցութեան մը մէջ, Անգլիոյ վսեմ, ներկայացուցիչը տարի մը առաջ յայտնած կարծիքին ընդհակառակը յայտնած էր այս անգամ — աշխատեցաւ մէջ անկարելի բան չի կայ — կամ արդեօք Պ. Թափառիկ ամէն ջանք ի գործ դնելով հանգերձ չէ՞ր յաջողած իրենց նպատակէն ետ կեցնելու մեր Դաշնակցական եղբայրները. . . : Արդեօք անոնցմէ մին, մերիներէն մէկուն պէս (իր խօսքովը), յայտարարած էր թէ «ցոյց պիտի ընենք ապացուցանելու համար որ Դաշնակցականները մեռած չեն» . . . :

Այս տեսակ յայտնի խեղաթիւրումներ իրաւ է որ տաճկական «վո՛ւր ապալըյա» առածը կ'արդարացնեն, բայց այնքան պատուաբեր չեն հրապարակագիրներու համար որոնց առաջին պարտաւորութիւնն է իրենց անձին հետ անմիջական կապ ունեցած համակրութիւնները, հակակրութիւնները, շահերը, ատելութիւնները մոռնալ՝ հանրութեան համար գրիչ շարժած ատեննին:

Մենք կը փափաքինք որ Պ. Թափառիկը, ինչ կուսակցութեան ալ պատկանի, հոգեկան պզտիկութիւններէ բարձր մնայ միշտ, եթէ կ'ուզէ որ, ինչպէս կը հաւատանք, իր կողմնացոյցը ձեռքէն չանհետանայ եւ օգտակար հանգիստնայ այն շրջանակին որուն մէջ գործելու կոչուած է:

ԱՆ ՀԵՏԱՑԱԾ ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Թուրքիոյ ժամանակ, երբ Պուրկազ զեռ աղտոտ գիւղ մըն էր, իր զբոսայտը, Այտոս, կարեւոր դիրք մը կը զբաւէր. իսկ այժմ Երկրորդական նշանակութիւն մը ունի: Ետն հին քաղաք մըն է հին չէնքերով: Իր սօնավաճառի օրն էր. մեծ բազմութիւն մը բռնած էր բոլոր փողոցները եւ չէնքերը, եւ ամէն մէկ քայլափոխի ես եւ ուղեկից ընկերներս այլազան տեսարաններու առջեւ կը գտնուէինք: Մովի տաճուկ օղին որ սովորական էր մեզի Պուրկազի մէջ, յաջորդած էր լեռնային չոր օդ մը եւ հեզաշունչ քամի մը. ծառաստաններով զարդարեալ եւ վճիռ առուակներով ու պաղորակ աղբիւրներով ոռոգեալ զեղեցիկ զբօսավայր մը կը պարզուէր մեր առջեւ: Քաղաքի հարաւային կողմն է նշանաւոր աղբիւր մը, իր առողջարար յատկութեամբն անուանի Հիւնքեւար առի, որուն ջուրը հեռու երկիրներ կը տարուի եղբւր, ժամանակով, կայսերազուհիներու եւ թագապսակներու համար, որմէ առած է նաեւ Հիւնքեւար առի անունը:

Քաղաքի հիւսիսային արեւմտեան կողմը հայն ալ իր բնակութիւնը եւ եկեղեցին ունեցած է երբեմն. ասոր յաւելթական լոկի վկայներն էին 200ի մօտ

ՊՂՆՁԷ ԱՐՁԱՆԻՆ ՏԱԿ

Յուզիչ է հայ մարդուն համար տեսնել Պոթէֆի արձանը: Ամենէն պաղարիւն եւ անտարբեր մարդն իսկ, եթէ քիչ չառ ծանօթ է այս տիպար հայկենասէրին կեանքին, կը պարտաւորուի, թէեւ իր ժամեր սուղ կամ վաճառուած ըլլան, գէթ քանի մը վայրկեան զոհել, գիտելով այդ ջղուտ մարդուն պղնձէ արձանը որ լռելեայն, մանաւանդ գիշերը, լուսնկայի տակ շատ բաներ կը փսփսայ գիտողին ականջին:

Ժայռի մը բարձունքին վրայ խորխոր կանգնած, զօրականի տարազով, երկայն սուր մը ալ ձեռքին մէջ հօրիզոնական գիրքով, իսկ ձախովը թուղթ մը բռնած, նա՛ հաւանորէն իր հրոսախումբին հրաշունչ ճառ մը կը կարգայ:

Այս նշանաւոր մարդու կեանքը պատմել շատ երկար կը լինէր. բայց գէթ նրա ամենափայլուն մէկ կէտը կարեւոր կը գտնեմ ընթերցողին ծանօթացնել: 1876 թուականին Պոթէֆի կը յղանայ արշաւանքի մը ծրագիրը. այդ ծրագրին համաձայն անոր ընկերները, խումբ խումբ, պարտիզպանի տարադներով հագուած, դանակաւ անալիս բազաներէն կը մտնեն Ասորիական Ռատէցքի շոգենաւը որ երբ գիրենք որոշեալ վայրը կը մօտեցունէ, սա՛ գառնուկի երեսոյթով պարտիզպանները մէկ մէկ առիւծ կը կտրին, «ւ իրենց մէջէն խորխոր գէմք մը ցցուելով, դուրս կուգայ, ալ ձեռքը զէնք, իսկ միւսով թուղթ մը զոր կուտայ շոգենաւին հրամանատարին: Պոթէֆին պայմանը շատ պարզ եւ որոշ էր հրամանատարին համար, այս.

գերեզմանաքարերը, որոնք կը զետնուէին քաղաքէն քիչ հեռու, բլրակի մը վրայ: Երթալով թիւններով եւ խոր մտածումներով կը պաշարուէին մեր միտքը ի տես այդ քարերուն, որոնց շատերը ալ մաշած են դարերու ճնշման տակ. շատ քիչերու գրեթէ ընթերցելի էին. ննջեցեալները բոլորն ալ կարեցի: Կարե՛ իջմիածնի գիւղերէն մին է. թէ ո՞ր ժամանակ եւ ի՞նչ պարագայներու տակ կարեցիները թողով իրենց լուսաշող էջմիածինը եւ հայրենի գիւղը, եկած հաստատուած են Պուրկազի ծոցի անկիւնը դառնուող մի անծանօթ քաղաքի մէջ, շատ հետաքրքրական, բայց իր պատմական մանրամասնութեամբ հնութեան մօտջլ վարագոյրին տակ թաղուած մի ստոյգ եղբւրութիւն է: Հազիւ 3—4 տապանաքարերու արձանադրութիւնները կը կարգացուէին, միշտ կարեցի, ոճգ. ոճգ. ոճգ. եւ լին. թուականներով. իսկ մասնապատ քարի մը վրայէն հազիւ կարողացայ կարդալ ռիզ թուականը. այդ քարը 320—21 տարուան հնութիւն մը ունէր. իսկ օսկէ աւելի հին քարեր ցրուած էին այս ու այն կողմ, որոնց գրեթէ կամ արեւած էին կամ բոլորովին ջնջուած: Ամենանոր թուականը ունեցող քարն է ոճգ. թուականը կրողը. որ 154 տարուան հնութիւն մը ցոյց կուտար: Երբ բացօդեայ տեղ մը, բլրակի մը վրայ, հարկւրաւոր տարիներ

ինքն, կամ թուղթին պարունակութեան անշուղհ հետեւել, կամ, մահուան պատրաստուել:

Խեղճ Ասորիացին բոլորովին ապշած եւ սարսափահար այս անակնկալ դէպքէն, քանի մը բառ կը թափլթիէ բերնէն, կէս սպառնական եւ կէս աղաչողական, բայց վերջապէս կը հպատակի Պոթէֆի պահանջին եւ ցամաք կը հանէ գանձը հոն ուր որ պէտք էր: Պոթէֆի արձանին առջեւ, ամէն բանէ առաջ յիշեցի այս դէպքը որ մեր օգոստոսեան պանքայի դէպքին հետ նմանութիւններ ունի. Երկու դէպքերն ալ մեծ յանդգնութիւն եւ արիւթիւն կը պահանջէին եւ արդարեւ պէտք է խոստովանիլ թէ երկուքին ալ կազմակերպիչները մեծ ճարտարութեամբ եւ ճշգրտութեամբ գործադրեցին իրենց ծրագիրը: Երկուքին հետեւանքները միայն, աւա՛ղ, այնքան տարբեր եղան իրարմէ. Պուրկառիա ցնծութեան մէջ է այսօր, Հայաստան՝ սուգի:

Երկու ձեռնարկներն ալ, ժամանակին, թուրք կառավարութեան կոտորուածութիւնը սաստկացունելով պնդեալ եւ հայ ազգերու գլխին աւելցուցին նորանոր սարսափներ, խռովութիւններ. ուստի շատ բընական էր որ այդ երկու ազգերու ալ անգիտակից դասակարգը անէծք եւ նզովք միայն նետէր իր կեանքին, պատուին, հայրենիքին ու ազգութեան համար մարտնչող եւ զոհուող զինուոր յեղափոխականներու երեսին: Բայց օր մը երբ Պոթէֆիներու անվատ ջանքերուն, յարատեւ զոհողութեանց աւելնալով արտաքին (ուսական) մի հզօր աջակցութիւն, խորտակուեցաւ թիւրք բռնապետութեան ապականեալ վարչութիւնը պուլ-

կար հողին վրայ, այն ատեն միայն Պուրկառաց ստուարագոյն այն մասը որ չէր համակիր յեղափոխականաց եւ կատէր իսկ զանոնք իր միակ, մայր պատճառ իրեն գլխուն պատահած չարեաց, այո՛, այն ատեն միայն նա ճանչցաւ իր սխալը: Եւ այսօր նորէն այդ դասակարգն է որ ամենքէս աւելի կը վայելէ եւ անկուշտ կը ծծէ Պուրկառիոյ ջինջ յստակ ու ազատ օդը զոր վառօդը միայն կրցաւ իր ծուխով ու մուխով ապանխել եւ սըրբադրծել:

Պոթէֆի բաւական զարգացած մարդ էր: Նա իբրեւ գրագետ իր աչքին աղբաւորի գրաքննութեան կամարին վրայ կրնանք ըսել թէ գիտաւոր աստղի մը պէս փայլելով արտաքին գրողներ եւ հատորներ. իբրեւ բանաստեղծ՝ թութիւն թելով մը լացաւ իր աղքատ ողբալի վիճակը. բորբոքեցաւ, ցնցուեցաւ, միանգամայն ցնցեց ու բռնկցուց իրեն հետ իր աղքատ աղաւտութեան սիրոյն վառ բոցերով, ու յետոյ իր քարոզած սկզբունքներուն գործադրողը եւ իր պաշտած գաղափարներու մարտիրոսը հանգիստացաւ գործնականապէս:

Հոս է ահա անբաղդատելի մեծութիւնը Պոթէֆի որուն յիշատակին համար կանգնուած այս արձանը կ'արժէր եւ պէտք էր իսկ որ աւելի չքեղ եւ փառաւոր բան մը եղած ըլլար: Այսուհանդերձ քաղաքին էն նշանաւոր աղբիւրն է որ կը կլկլայ անոր արձանը գրկող ժայռին ստորոտէն որուն ջուրը այնքան անուշ եւ զով է որ բաւական հեռու թաղերէն թիւրք եւ իսլամք աւելանք կուգան լուանալու իրենց ճպտոտ աչքերը եւ ցիւխոտ ոտքերը ինչ որ ինծի կը յիշեցունէ իսկոյն Քամաւ. Քամաթի:

Երբ 150 տարիէն անդին չեն անցնիր եւ կարեցիներու յիշատակութիւն բընաւ չիկայ:

Նմանօրինակ հայ դաղթականութիւն մըն ալ հին ժամանակ կը գտնուէր եղբր Պուրկազի մէջ. թերեւ կարեցիներու մի մասը, որոնց հետքը իսպառ կորած է գերեզմանատան եւ մէջի քարերուն վաճառումովը, որ տեղի ունեցած է ասկէ 20—25 տարիներ յառաջ Հայի անուն կրող բախտախղի խաբեքայի մը ձեռամբ:

Անցեալ դարու վերջերը եւ ներկայ դարու սկիզբները պատահած պատերազմները ու մահաւորաժանիները պատճառ եղած են թերեւ Այտոսի հայ գաղութին անհետացման կամ մի այլ երկիր գաղթելուն: Բայց գէպի ո՞ւր . . . հոս է լուսաբանուելու կէտը որ կը մնայ մութի մէջ եւ պիտի մնայ յաւէտ, ցոլափ մենք չգիտնանք գնահատել մեր հին յիշատակները, խաչն ու խաչքարերը, տապանաքարերն ու դամբարանները:

Մեր վերջին տխուր հայեացքները նետելով այդ տխրավայրերուն, անցեալ հայութիւն մը ներկայացնող այդ լոկի վկայներուն վրայ՝ կը մեկնէինք հապճեպիւ դէպի երկաթուղին, մօտջլ մտածութեանց մէջ ընկղմած:

Ազգութիւնք արդեօք այսպէ՞ս կը կորսուին . . . :

Մ. Գնթունի

պայի Մայր Արարիկին հոմանկար մէկ հատուածը :

Թուրքերը Պուլկարաց այս ան- յիշաչար բնաւորութենէն այնքան երես ելած են որ , թիւրք մրգա- վաճառներ այլեւայլ մրգեղէններ կը բերեն ու կը նետեն մաքրելու համար այդ աղբիւրէն ձեւացուցած ջրէ նեղ մանեակին մէջ , ուր աղ- տեղութիւնը իր կատարելութեան հասուցած են : Տարօրինակ և դայ- թակղական թուեցու ինձ թէ ի՞նչ- պէս և ինչո՞ւ կը ներուի Մահմե- տականներուն որ այսպէս սրբա- պղծեն այնքան նուիրական վայր մը որ արժանի է ուխտատեղի դառնալու : Ըստ իս , քաղաքին զարգացած դասը որ ամառուայ շողիներէն փախչելով , կ'երթայ իր պարագայ ժամերը զովացունել դալար նոճիներով շրջապատուած այդ աղբերակին զիմաց , պէտք է որ ինքն ըլլայ ամենէն աւելի նա- խանձախնդիր և խստապահանջ ա- նոր մաքուր պահուելուն , Պոթէֆի ներկայութենէն ակնածելով :

Վերջին անգամ մ'ալ ակնապիշ կը դիտեմ սա մեծ մարդուն փառքը ու կը հեռանամ սրտայոյզ , և աւելի հեռաւոր ու սրտիս աւելի մօտիկ վայրերու հայրենի յիշատակներով մտախռով :

Ղարիպ-Ղուրպէր

ԼՐԱՔԱՂ

Նոր Դարի մէջ կը կարգանք :

«Ռուսկ. Վես. հաղորդում է թէ ներ- կայումս վերջանում է «Եղբայրական Օգ- նութիւն» ժողովածուի 2րդ տպագրու- թիւը : Նոր հրատարակութեան մէջ , նիւթերի շատութեան պատճառով , հին յօդուածներէ մի քանիսը կրճատուած կամ թողնուած են եւ նրանց տեղ նո- րանոր յօդուածներ են գրուած՝ գլխա-ւորապէս հայոց կեանքից , որոնցից աչքի ընկնողներն են Հին հայկական մայրաքաղաքի մասին , Բոֆէս. Ն. Մա- բի. — Հայ գիւղացիների վիճակը. — Բոֆէս. Ս. Եղիազարեանի , Հայերը աշխարհագրական եւ ազգագրական տե- սակէտից , եւնո. Բացի այդ լինելու են մի քանի ոտանաւորներ : Յաւելուածի մէջ լինելու են հայկական մուզիքայի ձայնանիւթերը : Գրքի մէջ զետեղուած են նաեւ մի քանի նոր պատկերներ ու- ռոնց՝ մէջ աչքի են ընկնում խմբական հայ գաղթականների երկու պատկեր : Չնայելով որ գրքի ծաւալը նոյնն է մնալու , բայց գինը հասարակ թղթի վրայ տպուածը 3 ռ. է լինելու , իսկ լաւ թղթի վրայ տպուածը 5 ռ. :»

— Կերեւի թէ Թիֆլիսի գողերը աչք տնկեր են Հայոց վանքի աւագ եկեղե- ցիին վրայ : Ասկէ 3—4 ամիս առաջ բաւական եկեղեցական անօթ եւնո. գող- ցուեցան ու գողերը չի դատուեցան : Երկու շաբաթ առաջ նորէն եկեղեցին կողոպտելու փորձ մ'եղբէ է որ չէ յա- ջողեր : Աս անգամ չարագործներէն մին ըռնուած է :

— Սիւլիսդէն կը գրեն մեզ թէ վար- ժարանին պարգեւաբաշխութեան հան- դէսին առթիւ անախորժ գէպք մը պա- տահեր է , վարդանանց հանդէսին մէջ պատահածին նման : Ուսուցիչը դպրո- ցական տեղեկագրին մէջ նախատական խօսքեր ուղղած ըլլալով քանի մը ան- ձերու , զայրոյթ պատճառներ է հանդի- սականներուն որոնք հարկադրեր են

զինք լուի երբ նա կը պատրաստուէր երկրորդ անգամ ատենախօսելու : Ու- սուցիչը զգալով որ հոգաբարձութիւնը այս պէպքին վրայ մտադիր է հրաժա- րեցնել զինք , կը կանխէ տալ իր հրա- ժարականը , որ կ'ընդունուի :

— Ռուստուքէն կը գրեն մեզի թէ Տիար Ռ. որ դատի ենթարկուած էր հայ վարժարանին վրայ յարձակած եւ դա- սարանը խանդարած ըլլալու ամբաս- տանութեամբ , անպարտ արձակուած է դատարանէն , որ անհիմն դատի է ամ- րաստանութիւնը :

«ԱՇԽԱՐՀ»

Շ Ա Յ Ա Թ Ա Թ Ե Ր Թ

Տիար Ն Տրակուէֆի սիրայօ- ժար պատասխանատուութեանը տակ գրողներու նոր խումբ մը ձեռ- նարկած է Աշխարհ անուն շարա- թաթերթի մը հրատարակութեան : Առաջին թիւին՝ որ լոյս պիտի տես- նէ վառնա , յառաջիկայ Կիրակի , 26 Յուլիս , պարունակութիւնն է ,

Աշխարհի ուղեգիրը — Խմբա- գրութիւն : Հայ վարժարանները Պուլկարի մէջ — Թորգոմ Շահ- նուր : Որտե՞ն յետոյ — Աշոտ Աշոտեան : Գիտական դասեր . Պառկելէ առաջ ճաշել — Մենտոր : Աղջկանց կրթութիւն — Արմաւենի : Ծաղկեփունջ — Ծաղկաքաղ :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անգլիական պատական զօրքերու յառաջխաղացումը դէպի Օսմուր- ման կարելի է նկատել Սուտանի արշաւանքին վերջին մասը : Հա-ւանօրէն կարճ ժամանակի մը մէջ մահտիական իշխանութիւնը վերջ պիտի գտնէ : Արդի խալի- ֆան Ապտուլլահ և իր որդին ի- րենք ստանձնած են բանակին հը- րամանատարութիւնը , որովհետեւ Ապտուլլահ չլթայական բանտար- կեց իր լաւագոյն զօրապետները , որոնք պատերազմական խորհուր- դի մը մէջ յանդգնելով իրենց տի- րոջ հակառակ կարծիք յայտնել , անոր կասկածները հրաւիրեցին ի- րենց վրայ :

— Վիլհէլմ կայսրը Չինի կայ- սեր պարգէշեր է Սեւ Արծուի ա- դամանդակու պատուանշանը , ինչ- պէս կերեւի , իբրեւ փոխարինու- թիւն այն յափշտակութիւններուն զոր Գերմանիա ըրաւ Չինի մէջ :

— Ծանօթ թատրերգակ բանա- տեղծ Ժիւլ Պարպիէ իր պատուոյ Լէգէոնին խաչը եւ զրկեց Լէգէ- ոնին խորհրդոյ նախագահին , հե- տեւեալ նամակով :

«Մարդիկ կան որոնց պատիւը պատուոյ Լէգէոնով կը բարձրանայ . ես այդպիսիներէն եմ . մարդիկ ալ կան որոնք պատուոյ Լէգէոնին պա- տիւ կը բերեն . այդպիսի մէկն է մեծ Զօլա , որ Յոմանտան աղտէ մաքրել ուղեց : Ես ինձ պարտք կը սեպեմ բաժնուիլ Լէգէոնէն , ուրկէ Զօլա արտաքսուեցաւ : Կը խնդրեմ որ ընդունիք հրաժարա- կանս : Միեւնոյն ուրախութեամբ

որով երբեմն սպայի խաչը ընդու- նած էի , ձեզի ետ կը դարձնեմ զայն » :

— Հարաւային Չինի ապստամ- բութիւնը երթալով կը ծաւալի . ապստամբած երկիրը այնքան ըն- գարձակ է որ կառավարական զի- նուորներու մասնակի յաջողութիւն- ները չեն կրնար երբեք վճռական նշանակութիւն ունենալ . այս կար- գէն է Եունկ-Եուն քաղաքին վե- րագրուումը կայսերական զինուոր- ներէն : Ապստամբութեան վարիչը , Լիւարիան արգէն իշխանական նոր տան մը հաստատութիւնը հռչա- կեց : Այս առթիւ հանած յայտա- րարութեան մէջ կըսէ թէ ապստամ- բութեան պատճառ եղած են Ման- տարիներու վարչական քմահաճոյք- ները և օտար ազգերու ազդեցու- թեան տակաւ զօրանալը երկրին մէջ : Կը կարծուի թէ կառավա- րութիւնը ապստամբութիւնը նուա ճել կարենալու համար պիտի ստի- պուի եւրոպական տէրութիւններէ զինուորական օգնութիւն խնդրել : Արգէն Եւրոպացիներուն ալ փոքնու- ռածը այդ է , որպէսզի կարենան երկնային կայսրութեան խոշոր- կեկ նոր պատուաներ խլել : Ար- գէն ապստամբութեան մէջ եւրո- պական մատ կայ անշուշտ : Գէթ հաւանականութեան ամենամօտ հա- շիւր այս է :

— Պիզմարքի առողջական վի- ճակին վրայ աննպաստ լուրեր չըը- ջաբերեցան վերջին օրեր բոլոր Գերմանիոյ մէջ և վերադիցին ժո- ղովարդը , երկաթէ մարդուն թէ համակիրները և թէ հակակիրնե- րը : Պիզմարք , Գերմանիոյ միու- թեան հեղինակը , քաղաքական ասպարէզէն քաշուելով Ֆրիտրիխ- րուհուէի մէջ առանձնանալէն ետքն ալ , այնքան մեծ հեղինակութիւն մը կը վայելէ մինչեւ այսօր , որ անուղղակի միջոցներով հզօր ազ- ղեցութիւն մը կը բանեցնէ Գեր- մանիոյ ներքին և արտաքին գոր- ծերու ուղղութեան վրայ : Ամեն մէկ կարեւոր խնդրի մէջ վիլհէլմ կայսրէն սկսած մինչեւ պարզ ար- հեստաւորը , ամեն Գերմանացի՝ ստիպուած է հարցնել թէ Պիզ- մարք ինչ կըսէ : Անօրինակ է ի- րօք այն կշիռը զոր ունին անոր իբր մանաւոր անհատ արտա- յայտած կարծիքները : Այս պատ- ճառով գերման ժողովուրդը Պիզ- մարքի մահը կը նկատէ իբր աղե- տալի կորուստ մը որ վերապահ- ուած է Գերմանիոյ , ու այսպէս միայն կրնայ մեկնուիլ այն խո- րին վրդովումը որ Գերմանիոյ մէկ ծայրէն միւսը տեսնուեցաւ ժողո- վրդին մէջ , երբ լուր հասաւ թէ Պիզմարք հոգեվարքի մէջ կը գրտ- նուի : Լուրը չի ստուգուեցաւ սա- կայն , այլ հաստատուեցաւ որ իշ- խանին վիճակը քանի մը օր վտան- գաւոր հանգամանք ունեցեր ու ետքը բարւոքեր է :

ՐԵՃԱ

Սէնէի հալիւթներն եկտինճի այը խիթամ պուլմագտա օլտըղը հալ- տէ պու կիւնէ դատա իյֆաի տէյն իթմէյէն հիւրմէթիւ ապօնէլէրի- միզին պիւա թէէյիւր ապօնէ պէ- տէլինի իտարէխանէմիզէ կէօն- տէրմէլէրի մէրճու վէ միւսթէրհամ տըր :

ԹԻԻՐԳԻՍ ՎԷ ՏԷՎԼԷԹԼԷՐ

Շու սօն հաֆթալարտա Օսմանլը հիւրմէթի իլէ տիկէր պէօյիւք վէ քիւչիւք էվլորթա տէվլէթլէրի մապէյնիտէ պաղը մէսէլէլէրտէն տօլայը զըտտիյէթի էֆքեար հու- սուլա կէվմիշ օլտըղը կէօրիւնմէք- տէ տիւր :

Նէթէթիւմ , էրմէնիսթան գըը- կընլարը էսնատէ էճնէպի թէպա- ալարա իրաա օլընան զարարարըն թիւրք հիւրմէթիւնտէն թաղմինի խուսուսընտա Ֆրանսա , իթալիա վէ ինկիլթէրտ տէվլէթլէրին տէֆաթլէ թալէպլէրինէ գարըն՝ Պապը Ալինին ճէվապը ըէտտ վէր- մէսի : Պու խուսուստա թաւն կա- զէթասը թիւրքիայա գարըն թէհ- տիտլի պիւր պէնտ եազուպ՝ «էկէր թիւրքիա պու ճէվապընտա իս- րար իտէճէք օլուր իսէ՝ տէվլէթ- լէրին վէրէպիլէճէթլէրի պիւր գա- րարլէ սէրպէսթիյէթիին թէհիւ- քէտէ պըրագաճապ» տէմիշ տիւր : Բուսիա տախի պիւր գաշ ալլար- տան պէրու , եախօտ տահա տօղ- րուսը Մ. Չինօվիէֆին Սթանպօլս էլի թային օլընմասընտան պէրու հէր հաֆթա իչիւն Սուլթանըն միտէսինի պուլանտըրըճը թէքլիֆ- լէր վէ թէհտիտամիլ նօթալար Եըլուրգա վէ Պապը Ալիյէ թագ- տիւմ իթմէթտէ օլտըղը կիպի , տի- կէր թարաֆտան տէ թաղմինաթը հարպիյէ իչիւն սըգըլտըրմագտա , մուհարէպէ գուվլէթիին արթըր- մասընա մանի օլմագտա վէ Սըր- պիա վէ Գարատաղ հիւրմէթլէ- րին թալէպլէրինէ գուվլէթ վէր- մէքտէ տիւր :

Պէրանա վէ Գօսօվա վուգուաթ- լարը հազգընտա պու կիւն Սըրպ վէ Գարատաղ հիւրմէթլէրի Պա- պը Ալիյէ գարըն պիւրէր մուազգամ տէվլէթ միսիլու թալէպլէրինտէ իսրար իթմէթտէ տիւրլէր :

Նիհայէթ պու սըրա Սթանպօլ- տա պուլընան էճնէպի էլիլէրին էնվաի սէպէպլէրլէ Պապը Ալիյէ գարըն կէրկին պիւր բօլիթիգա թուլթմագտա պուլընտըգլարը վէ տիկէր թարաֆտան պիւլթիւն Պալգանըն եանի Պուլկար , Սըրպ , Բուլմէն , Բուլմ վէ Գարատաղ հիւ- րմէթլէրին հիւսնիւ թէվլէթմիւհը Բուսիայա ճէպ օլընմըլ օլտըղը բիլի նազարա ալընտըգտա , էն ուֆագ պիւր սէպէպտէն տօլայը թիւրքիանըն պէօյիւք պիւր ֆէլա- քէթէ ուղրայաճաղը ինթիզար օ- լունուր :

Հէր հանկը սեպեպէ օլուր իսէ օլսուն՝ պու տէֆա թիւրքիա՝ տէվլէթլէրտէն պիրի իլէ մուհարէպէյէ թուրքուշաճադ օլուր իսէ, կիյեօմ իքինճիտէն մատա տիկէր պիր տօսթը գալմամը օլաղընտան հալի բէք եամա՛ն օլաճադ տըր:

Պու չալըզ իմէրաթօր վէ Սուլթան պէյնինտէ տօսթըզ կիւն պէ կիւն արթմագտա օլաղընտէ սէպէպի տէֆաթլէ կէօսթէրիմիլ օլաղը իւզրէ՝ տէվլէթլէրտէն հէր պիրի պու տօսթըզա նախօշ նազարլէ պագմագտա օլաղըլարընտան, նիհայէթ պիր կիւն թիւրքիանըն պաշընա կէլէճէք ֆէլաբէթին էն պէօյիւկիւնէ սէպէպ պու տօսթըզ օլաճադ տըր:

Մ Ո Ւ Հ Ա Ր Է Պ Է

Միւսալէհէ իչիւն Մ. Ամէրիգա հէյեթթը վիւքէլասը աթիտէքի շարթլարը գարարա ալմը տըր:

Գուպանըն իսթիքլալիյէթի (անկախութիւն):

Բօրթօ-Րիկօնըն վէ Լարօն նամատալարտան պարի պիրինին վէ Ֆիրբին աստալարընտա բէօմիւր տէքօզիթի օլադ իւզրէ պիր մէվգընըն Ամէրիգայա թէրք օլընմասը: Թազմինաթը նագտիյէ իչիւն շարթպէյան իտիլմէմիլ. բէգա միւթաւրէքէ (զինադադար) օլընմայաճադ:

Ֆիրբին աստալարըն մէսէլէսի Սպանիօլ վէ Ամէրիգալը միւմէյիլէր վասիթասը իլէ հալ օլընաճադ:

Մէճիւի վիւքէլա Ֆիրբին աստալարըն Ամիրիգալըլարտան թէրք օլընմասընա գարըն միւթթէֆիգէն գարար վէրմիլ տիր:

Հինտիսթանըն դարպ ճիհէթինտէն վէ Գարաիլ տէնիդինտէն ըՍպանիա տէվլէթինին պիւթիւն պիւթիւնէ էլ չէքմէսի իտտաա օլընըյօր:

Մ. Ամէրիգա Գուպանըն վէ Բօրթօ-Րիկօնըն պօրճլարընը վէ Սպանիա իլէ թիճարէթ ահտնամէլէրին ասլա թանըմայաճադ:

Բօրթօ-Րիկօտա Բօնսէ նամ չէհիր Ամէրիգալըլարա թէսլիմ օլընմը տըր:

Ժէնէրալ Պրօվքէ 119 զապիթ վէ 5119 ասքէր իլէ Ամէրիգատան Բօրթօ-Րիկօ իչիւն հօլա չըգմը տըր:

Եէսիր տիւշմիլ օլան ամիրալ Սէրվէր Սանթիակօ մղահարէպէսի հագգընտա պիր բարօրթ գալէմէ ալուպ Սպանիայա հօլալմը տըր:

Մ Ի Ի Թ Է Ն Է Վ Վ Ի Է

Խտարէի Մախուսէ չիքէթի իչիւն եարըլմասը մուգարրէր օլան 12 վարօրլարըն մէսարիֆինէ թախսիա օլընան թազմինաթ ագճէսինէ զամմ օլընմագ իւզրէ Սուլթան 100000 լիրա տախի վէր:

միլ տիր պահրիյէ նաղըրը Հասան բաշայա: Իշպու վարօրլար ինկիլթէրատէ եարըլաճադ գանն օլընըյօր:

—Պու հաֆթա գարֆընտա ըՍթանպօլտան վէրիլէն մալիւմաթլարա կէօրէ՝ Եէմէնտէ ինթիլալ կիթտիքէ շիտտէթ քէսպ իթմէքտէ իմիլ, էօյլէքի հիւքիւմէթ էհալիլի թէսքին իթմէքտէն աճիլ գալմը տըր:

Ասը չէյիլէր վէ անլէրին ատէմլէրի ֆագիր էհալիյէ զախիրէ թէվիլ իթմէքտէ վէ Սուլթանա գարըն վաղէր սէօյլէյուպ էհալիւն էքսէրիյէթինէ քէնտի թարաֆլարընա ճէլպ իթմէքտէ իմիլէր:

Եէմէն օրտուսը 48 թապուր բիատէ 2 ալայ սիւվարի վէ 9 թօրճը պէօլիւկինտէն իպարէթիւքէն, Եէնիտէն Ատանատան վէ պաշգա ճիհէթլէրտէն 16 թապուր ընտիֆ 12 պէօլիւք տաղ թօրճըլարը կէլմիլ տիր:

Հիւքիւմէթ տախի էհալիյէ մատտի մուալէնէթլէրլէ թէվէտճիհէ գազանմայա չալըլմագտա օլաղը կիպի, իշի պիւթիւն պիւթիւնէ կէրկինիկէ վէրմէմէք իչիւն՝ էլան ասըլարա գարըն ասքէր հիւճիւմէ պաշլամմը տըր:

—Բուսանիա գրալը վէ վէլիահալը յուլիս 16տա ինթէրհօվա Եէթիլմիլէր: Չար հաղըթլէրի անլէրի սթասիօնտա գարըլլայուպ, քէմալ թալիթիլէ գապուլ իթմիլ տիր: 21 սէնէ մուգատտէմ Բուս.թիւրք մուհարէպէսինտէ Բըլէվնա էօնիւնտէ բուս օրտուսը Օսման բաշատան տարտա գալաղը էսնատէ՝ իմէրաթօր իքինճի Ալէքսանդրըն միւսթաճէլ թէլէկըաֆը վէ տալէթի իւզրէ՝ բուսէն ասքէրլէրի Բուսարա իմտատա Եէթիլուպ, թիւրքլէրի զալէպէ իթմիլ վէ Օսման բաշայը Եէսիր ալապիլմիլ օլաղըլարընտան նաշի Բուսար Բուսէյլէրէ միննէթտար պուլընտըղլարը սէպէպլէ՝ բուս օրտուսընը 18ինճի ալայընա գօմանտանըզ ինվանը պու տէֆա Գրալ կարօլա իհտա իտիլմիլ տիր:

—Կիրիտին մէճիսի միլիսի Մ. Սֆաքիա մաքիսին ըրիսսէթի թահթընտա պիր գօմիսիօն ինթիլապ իթմիլ տիր: Պու գօմիսիօն գօնսօլօլար իլէ ագտը մէճիսի իտէք, ատանըն իտարէսի իչիւն լազըմ օլան գանուն վէ թալիմաթը գարարա ալաճադ տըր:

—Բուս, Ֆրանսըզ, Ինկիլիզ վէ իթալիա տէվլէթլէրի Կիրիտէ իտալ օլընաճադ մալլէր իչիւն 50/0 կէօմրիւք գարարալաշտըրմըլարտըր պու գարար Աստրիա վէ Ալմանիա տէվլէթլէրինտէն տախի պիլա իթիլազ գապուլ օլընաճաղը զանն օլընըյօր:

—Թալըն Սօֆիատան ալաղը մալիւմաթա կէօրէ, Բէթէրսպուրկտա Չարըն վէ Բրէնսին վէ իքի հիւքիւմէթ նաղըրլարըն կէօրիւշմէլէրինն սէմէրէսի օլարագ՝ Բուս վէ Պուլկար հիւքիւմէթլէրի պէյ:

նիւտէ պիր ասքէրի ահտնամէ թանդիմ օլընմըլ օլաղըլնա տալի Սօֆիատա չալէպուլ վար ըմըլ, պու ահտնամէ՝ Աստրիա վէ Սըրպիա պէյնինտէ պու հօլտա իմալանան պիր ահտնամէյէ մուգապէլէթէն օլմուշ տէնիլիյօր:

—Թիւրքիանըն Բուսիայա էօտէմէքտէ օլաղըլ թազմինաթտան կէրի գալան 472000 լիրայը իքի թագսիտտէն էօտէյէպիլմէք իչիւն Տիւրուըն Ումուսիյէ իտարէ մէճլիսի վէ մալիյէ նաղըրը պէյնինտէ միւգաքէրէլէր ճէրէյան օլընմագտա տըր:

—Բուս վէ Ֆրանսըզ սէֆիլէրին թէքլիֆի իւզրէ՝ տիկէր էլիլէրլէ պէրապէր պիր գօնֆէրանս իտուպ Կիրիտէ թիւրք ասքէրի հօլանըլմամասը խուսուսընտա Պապը Ալիյէ ինթարաթտա պուլընաճաղար իսէ տէ Աստրիա վէ Ալմանիա էլիլէրի պու ֆիքրի թաստիք իթմէք իսթէմէմիլէր տիր:

Ի Ս Լ Ի Ֆ Է Լ Է Ր

Մալիւմ օլաղըլ իւզրէ շու սօն սէնէլէրտէ իսլամ մէմալիքլէրինտէ, Սուտանտա, Հինտիսթանտա, թիւրքիստանտա, Արապիսթանտա վէ Պաղտատ տա, հէր նէրէտէ ըսեան զուհուրա կէլտի իսէ, իգապլէրէսթ շէյիլէր, գապիլէր ընթիլիքի քէնտիլէրինէ խալիֆէլիք սըֆաթը վէրէրէք, պիր գաշ պին ճիւհէլայը պաշլարընա թօրլայուպ, պիր չօգ քէսանըն պի կիւնաճ գանլալըն ագմասընա սէպէպիլէթ վէրմիլէր վէ վէրմէքտէ տիրլէր:

Մէզհէպ նամը իլէ զուհուրա կէլէն պու կիպի ահվալ մուճիպի թէէսիւֆ իսէ տէ, պիւթիւն իսլամ ճիհանընտա իւալիֆիլիկին պիր քիսվէ կիպի օնուն պունուն Եէտինտէ ալէաթ օլմուշ իտուկի հէր քէսճէ անլաշլարըլը տէ սէպէպի մէսէրլէթ ատտ օլընապիլի: Պինանալէ յայհ Սուլթանըլարընտէ խալիֆէլիկի պու գապիլտէն օլաղըլ թիւրք վաթանտաշալըմըզ շիմտիյէ գատար անլամըլ օլմալը տըրլար:

Կէլէլէրտէ Բուսիանըն թիւրքիստան նամ մէմալիքլինտէ ըսեան իտէն իսլամլարըն ընթիլի Մուհալէտ Սլի խալիֆէ պիր գաշ ընթիլէրի իլէ ասըլտը:

Ալիլէն Մըսըրտան ալընան հալատիսլէր Սուտան խալիֆէսինն Եէնիտէն Օմտիւրման ճիվալընտա պիր չօգ էհալի պաշընա պիրիքտիրմիլ վէ Մըսըր ասքէրի իլէ մուհարէպէյէ հաղըլընմագտա օլաղըլըն պիլտիրիյօրլար:

Ս Օ Ն Հ Ա Վ Ա Տ Ի Ս Ս Ա Ր

Ալմանիանըն սապըզ վիւքէլա ընթիլի Բրէնս Պիզմարգ յուլիս 18 տէ աղշամ սասթ 11 տէ վէֆաթ իթմիլ տիր:

Իմէրաթօր Պիզմարգըն վէֆաթ ընտան ֆէվգէլատէ միւթէսիթ օլարադ, պիւթիւն Ալմանիատա եաս թուրքլմասընը էմր իթմիլ տիր:

—Սլթանպօլտան յուլիս 18 թալիլի բէշիտէ օլընան թէլէկըաֆա կէօրէ, Սուլթան Ֆէլաթմէթլիւ Բրէնս հաղըթլէրինն պիր թէլէկըաֆ վէրուպ, միւսթաճէլէն Սլթանպօլա կէլմէսինն պէքլէմէքտէ օլաղըլըն պիլտիրմիլ տիր:

—Աստրիա էլիսի Եէնիտէն պիր նօթա իլէ էրմէնի գըրկընլարընտա գարարտիտէ օլան թապալար իչիւն Պապը Ալիտէն թազմինաթը նագտիյէ թալէպ իթմիլ տիր:

Սուլթան Մ. Բալիյէ պիրինճի Օսմանիյէ նիշանը իհտա իտուպ, կէօրիւշմէսինտէ Եոնանիսթան իչիւն հիւսնի թէվէտճուհտէ պուլընտըլընը (°) սէօյլէմիլ տիր:

—Մուհարէպէտէն ալտէթ իտուպտէ Սլթանպօլըն մուհաֆազալ իչիւն գալան ասքէրլէրէ մէտալար վէրիլմէսինն Սուլթան էմր իթմիլ տիր: պու մէտալար ասքէրլէրին հիւսնի խըտմէթ իթմիլ օլմալարընա միւքեաֆաթ ըմըլ:

—Թրիբօլի . . . էհալիսինն սիւհա տաղըլուպ, ասքէրի թալիմ իթտիրիլմէսի պապընտա Սուլթանտան իրատէ սուտուր իթմիլ տիր:

Ա Ձ Դ

Սիլիստրէի իգական նախակըր թարանին համար կ'ուզուի վկայեալ ուսուցչուհի մը, որ պէտք է տեղեկ ըլլայ՝ Հայերէնի, Կրօնագիտութեան, Թուրքաբանութեան, Աշխարհագրութեան և լաւ Ձեռագործի: Ամսական գոհացուցիչ է: Փափաքողք կրնան դիմել ուղղակի նոյն քաղաքի հոգաբարձութեան: 2—5

Ա Ձ Դ

Ազգային Կեդր. վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդէն վկայեալ փորձառու ուսուցիչ մը պատրաստ է Պուլկարիոյ կամ արտասահմանի ազգային վարժարաններէն մէկուն մէջ տեսուչ—գաւառիարակի և կամ ուսուցչի պաշտօն ստանձնել:

Ճիւղերն են հայերէն և ֆրանսերէն լեզուները, պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, Ի հարկին կ'աւանդէ նաեւ բնական գիտութիւնները մանկավարժական դիւրուսոյց մէջոտներով:

Պայմաններուն համար բանակցել ուղղակի խմբագրութեանս հետ:

«ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ»

Նաք թաղոշաճ
Ռ Ռ Ս Ճ Ռ Ի Բ

Սիմիօնֆի դրամատան դէմ գտնուող նախկին «Մասիս»ի շէնքին մէջ, ուր կը պատրաստուին տան խոհանոցի յատուկ մաքրութեամբ համադամ կերակուրներ և անուշեղէններ չափաւոր դիններով: Փորձելը ստուգել է: Բաժանորդագրութիւն կ'ընդունուի դիւրամատչելի պայմաններով: